

« zurück blättern vor »

SZARWARK subst. m., ab 1401; auch *salfark*, *sarfark*, *sarwark*, *serwark*.
1) ‘Fronarbeit an Straßen und Brücken; Verpflichtung zur Bereitstellung von Menschen und Gespannen für öffentliche Arbeiten, Arbeit im Rahmen dieser Verpflichtung’ – ‘roboty pańszczyźniane przy drogach i mostach; obowiązek dostarczania ludzi i wozów do robót publicznych, praca w ramach tego obowiązku’: (1401) 1877–1908 KodWP V 807, STP *Scharwarki*. o 1454 StPPP XI 230, STP *Michael... ab aliis omnibus dacionibus, laboribus al. scharwark... debet esse liber*. o 1580 ZapKościer 10v, SPXVI *gdyby po wytrzymaniu ich wolności, Pqn który [...] chciał stichże poddanych swych szarwarkow iakich, nie powinni tego uczynić*. o 1600 KlonWor 71, SPXVI *Ná drugie Burmistrzofstwá włożono Szárwárki / Miásto rządow y sądow / pilnuią grábárki*. o 1765–1784 Mon. 64 196, L *Szarwarki do grobel, mostów, powinny byi zażyte; ale częściej niemi koto polowych robot robią; te co miesiąc dzień ieden poddani powinni odbyć*. o (†1869) 1952 Łęt.Wspom. 196, DOR *Z urzędu wójta gminy kazał mu do szarwarku ludzi postać*. o 1950 Mikul.Spot 49, DOR *Gromady wiejskie, odrabiające szarwark, pracują wzdłuż drogi wysadzonej pięknymi drzewami*. – STP, SPXVI, CN, TR, L, SWIL, SW, DOR. 2) ‘Radau, Krach, Wirrwarr, Verwirrung’ – ‘rwetes, harmider, hałas, zamęt, zamieszanie’: 1549 RejKup e4v, SPXVI *wijęszda [!] Do Noremerka na Iarmark Wielki sam dzis vnas farwark*. o 1560 RejWiz 66, SPXVI *y iac sie dziwuie / Kiedy owy szárwárki ná świecie widuie. Kiedy sie tám nędznicy iáko pczoty roią / A w różlicznych trudnofciach wstawicznie broią*. o 1600 KlonWor 71, SPXVI *Więc stárfszy syn pochwyił Przeorá zá bárki: Zaczęli Komedyą y dziwne szárwárki*. o [LBel.] 1636 Żebr.Ow. 379, L *Jeszcze mało maia, te stroić szarwarki*. – SPXVI, L (fig.), SWIL (fig.), SW (stp.). 3) ‘Beitrag zur Zunft der Fleischer’ – ‘opłata w cechu rzeźniczym’: [hapax] †1879 Wej., SW *Podług powziętych wiadomości z samego cechu, w miejsce klocowego, które z czasem jako składka dla czeladzi rzeźniczej musiała ustać, zaprowadzono opłatę pod nazwą “szarwarku kopczyńskiego”. Skądby ta nazwa poszła, nie mogliśmy wysledzić*. – nur SW. o **Var:** *salfark* subst. m., [einzQu.] (1511–1512) 1920 WiznGn 210, ZAJP; *sarfark* subst. m., [einzQu.] (1511–1512) 1920 WiznGn 364, ZAJP; *sarwark* subst. m., 1549 RejKup e4v, SPXVI o [LBel.] (1598) 1916 InwWłocł 185, ZAJP – nur SPXVI; *serwark* subst. m. – SW (m.u.); *szarwark* subst. m., (1401) 1877–1908 KodWP V 807, STP – STP, SPXVI, CN, TR, L, SWIL, SW, DOR. o **Etym:** mhd. *scharwerc* subst. n., ‘Fronarbeit’, LEX, nur für Inh. 1. o **Der:** *szarwarkować* v. imp., ‘Fronarbeit leisten’, 1564–1565 LPom 11, ZAJP, nur für Inh. 1; *szarwarkowe* subst. n., ‘Steuer zur Ablösung des *szarwark*’, 1564–1565 LPom 11, ZAJP, zuerst geb.

DOR, nur für Inh. 1; *szarwarkowy* adj., (17. Jh.) 1954 InwPuck 41, SP17,
zuerst geb. L; *szarwarczy* adj., [hapax] (1950) 1952 New.Archip. 28, DOR,
zuerst geb. DOR, nur für Inh. 1.

« zurück blättern vor »